

Motion till riksdagen 2010/11:So324

av **Gunvor G Ericson och Ulf Holm (MP)**

Insemination och äggdonation för ensamstående

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som möjliggör för ensamstående kvinnor att få tillgång till assisterad befruktning på samma sätt som kvinnor som lever i en parrelation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdrag att se över bestämmelserna med syftet att ge ensamstående kvinnor tillgång till behandling med donerade ägg.

Ensamstående kvinnor och insemination

Miljöpartiet har i många år motionerat om frågan om att ge ensamstående kvinnor rätt till insemination. Då inga förändringar skett behöver vi återigen återkomma i en fråga som förhoppningsvis snart kan få en lösning. Vi lever i ett modernt samhälle och våra lagar behöver vara anpassade därefter.

Miljöpartiet anser att ensamstående kvinnor *snarast* bör få tillgång till assisterad befruktning enligt samma villkor som kvinnor som lever i en parrelation. Vi menar att barnlösa ensamstående kvinnor diskrimineras i Sverige idag. Som ensamstående kvinna finns det möjlighet att adoptera lagligt, men inte att inseminera.

De allra flesta ensamstående kvinnor som väljer att skaffa barn på egen hand har tänkt igenom frågan mycket noggrant. Barnen blir därför vanligen planerade och efterlängtrade.

Begreppet familj har också vidgats genom åren från att ha varit en traditionell kärnfamilj med mamma, pappa och barn till att numera innefatta homosexuella relationer och ensamstående hushåll. Denna utveckling är viktig, välkommen och kort sagt en prägel av det moderna samhälle vi lever i. I juni 2005 öppnade därför riksdagen för lesbiska par att få tillgång till donators-

Fel! Okänt namn på

insemination. I utredningen som föregick lagändringen nämndes dock ingenting om ensamståendes rätt till insemination. Inte heller i utredningen Föräldraskap vid assisterad befruktning (SOU 2007:3) är frågan med.

Medelåldern för förstföderskor stiger och alltfler kvinnor upptäcker dels sent att de vill ha barn, dels att man inte måste avstå från ett liv med barn bara för att man inte har någon partner. Vissa kvinnor väljer därför att adoptera medan andra har en stark längtan efter att bära och föda ett barn. Enligt 4 kap. 1 § FB är det möjligt för en ensamstående kvinna som fyllt 25 år att adoptera ett barn.

Barn som tillkommit genom assisterad befruktning av en ensamstående kvinna kommer inte att få sämre uppväxtvillkor än ett barn som antingen adopterats av en ensamstående kvinna eller man eller lever med endast en utav sina föräldrar.

Idag är det enbart kvinnor som lever i en parrelation som har möjlighet att få tillgång till insemination. Dock är det vanligt att ensamstående kvinnor söker behandling på klinik i t.ex. Finland eller Danmark, vilket gör att det redan idag föds barn som tillkommit genom assisterad befruktning av ensamstående kvinnor i Sverige.

När motioner i ämnet om ensamståendes tillgång till assisterad befruktning behandlades i utskottet skrev utskottet i betänkande 2006/07:SoU8: ”det förutsätter att regeringen noga följer frågan och återkommer till riksdagen om regeringen finner det motiverat. Därför bör riksdagen inte ta något initiativ i frågan.” Året därpå, som för övrigt innehöll ett stort antal motioner från olika partier som tar upp samma frågor sades följande i utskottets betänkande 2008/09:SoU13 Hälso- och sjukvårdsfrågor:

När det gäller frågan om ensamstående kvinnors rätt till assisterad befruktning har utskottet erfarit att regeringen för närvarande analyserar frågan utifrån ett barnperspektiv. I detta arbete läggs särskilt fokus på barnets rätt att få kännedom om sitt biologiska ursprung. Utskottet utgår ifrån att regeringen återkommer till riksdagen i frågan om så erfordras. Riksdagen bör därför inte ta något initiativ.

Regeringen återkom under året inte på något sätt i frågan. Vi ansåg detta redan förra året vara anmärkningsvärt. Än mer anmärkningsvärt är hur socialutskottet beskrev frågan i den senaste utskottsbehandlingen. Texten är nästan identisk, men med en liten språklig förskjutning som visar på att viljan helt enkelt inte finns där. Utskottet skriver: *”När det gäller frågan om ensamstående kvinnors rätt till assisterad befruktning har utskottet fått veta att regeringen för närvarande aktivt analyserar frågan utifrån ett barnperspektiv. I detta arbete läggs särskild fokus på barnets rätt att få kännedom om sitt biologiska ursprung. Utskottet utgår ifrån att regeringen återkommer till riksdagen i frågan om så är nödvändigt. Riksdagen bör därför inte ta något initiativ”*(betänkande 2009/10:SoU11 Hälso- och sjukvårdsfrågor).

Miljöpartiet menar att frågan inte längre kan dras i långbänk. Det är nu mer än hög tid att regeringen återkommer i den här frågan så att barnlösa ensamstående kvinnor likställs med kvinnor i en parrelation. Det kan finnas skäl att utskottet tar särskilt initiativ i frågan.

Ensamstående kvinnor och äggdonation

Äggdonation är i Sverige tillåtet sedan 1 januari 2003. I dag har endast den kvinna som lever i en heterosexuell parrelation möjlighet att få tillgång till behandling med donerat ägg då det inte är tillåtet med både ägg- och spermadonation. Detta får till följd att de kvinnor som är infertila och ensamstående inte ges samma möjligheter till behandling som de kvinnor som valt att leva med en man.

Av samma orsaker som lesbiska och bisexuella kvinnor som lever i en relation med en kvinna bör få tillgång till behandling med donerade ägg bör även de kvinnor som är ensamstående få tillgång till sådan behandling oavsett sexuell läggning. Det är inte rimligt att kvinnors möjlighet till behandling med donerade ägg ska vara beroende av civilstånd och sexuell läggning.

Regeringen bör därför tillsätta en utredning med uppdrag att se över bestämmelserna om befruktning utanför kroppen i syfte att ge ensamstående kvinnor möjlighet att få tillgång till behandling med donerade ägg.

Stockholm den 25 oktober 2010

Gunvor G Ericson (MP)

Ulf Holm (MP)